

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine

**Federalni zavod
za statistiku**

IZVJEŠTAJ O KVALITETU

Tromjesečni izvještaj distributivne trgovine 2015

**FEDERALNI
ZAVOD ZA
STATISTIKU**

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA
BOSNE I HERCEGOVINE**

Sarajevo, septembar 2016

SADRŽAJ

1	Uvod u statistički proces i njegove rezultate.....	5
1.1	Namjena i periodika statističkog istraživanja.....	5
1.2	Pravni osnov.....	5
1.3	Statistička jedinica.....	5
1.4	Korištene klasifikacije.....	5
1.5	Izveštajna jedinica.....	5
1.6	Pokrivenost i obuhvat.....	5
1.7	Statistički koncepti i definicije.....	6
2	Relevantnost.....	7
2.1	Korisnici podataka statističkog istraživanja.....	7
2.1.1	Ključni korisnici podataka iz statističkog istraživanja.....	7
2.1.2	Procjena korisničkih potreba.....	7
2.1.3	Mjerenje percepcija i zadovoljstva korisnika.....	7
2.2	Kompletnost podataka.....	7
2.2.1	Stopa kompletnosti podataka (R1).....	7
3	Tačnost i pouzdanost procjene.....	8
3.1	Greške uzorkovanja.....	8
3.1.1	Koeficijent varijacije (A1).....	8
3.1.2	Aktivnosti za smanjenje grešaka uzorkovanja.....	8
3.2	Neuzoračke greške.....	9
3.2.1	Greške obuhvata.....	9
3.2.2	Greške mjerenja.....	9
3.2.3	Greške neodgovora.....	10
3.2.4	Imputacija.....	10
3.2.5	Revizije.....	10
4	Pravovremenost i tačnost objave.....	11
4.1	Pravovremenost objave.....	11
4.1.1	Pravovremenost prvih rezultata (TP1).....	11
4.1.2	Pravovremenost konačnih rezultata (TP2).....	11
4.2	Tačnost objave.....	11
4.2.1	Tačnost objave (TP3).....	11

5	Uskla enost i uporedivost.....	12
5.1	Uskla enost.....	12
5.1.1	Skladnost s rezultatima iz referentnog istraživanja (CH1).....	12
5.2	Uporedivost.....	12
5.2.1	Nepodudarnost uporedivih statistika (CC1).....	12
5.2.2	Dužina uporedivih vremenskih serija (CC2).....	12
5.2.3	Prekidi u vremenskim serijama.....	12
5.3	Geografska uporedivost.....	12
5.3.1	Uporedivost sa ostalim lanicama evropskog statističkog sistema.....	12
5.4	Desezoniranje.....	12
6	Dostupnost i razumljivost, distribucijski format.....	14
6.1	Sadržaji u kojima se objavljuju podaci.....	14
6.2	Publikacije u kojima se objavljuju podaci:.....	14
6.3	On – line baze podataka.....	14
6.4	Pristup mikropodacima.....	14
6.5	Dostupnost metodološke dokumentacije.....	14
6.6	Mjere za poboljšanje razumljivosti distribuiranih rezultata.....	14
6.7	Korištenje (konsultovanje) setova podataka (AC1).....	14
6.8	Meta podaci konsultacije (AC2).....	14
6.9	Stopa kompletnosti meta podataka (AC3).....	14
7	Troškovi i opterećenost izvještajnih jedinica.....	15
7.1	Troškovi provođenja statističkog istraživanja.....	15
7.2	Opterećenost izvještajnih jedinica.....	15
7.3	Mjere za smanjivanje troškova i opterećenosti.....	15
8	Povjerljivost.....	16
8.1	Povjerljivost - politika.....	16
8.2	Povjerljivost – postupanje s podacima.....	16
9	Statistička obrada.....	17
9.1	Izvor podataka.....	17
9.2	Učestalost prikupljanja podataka.....	17
9.3	Prikupljanje podataka.....	17
9.4	Validacija podataka.....	17
9.5	Kompilacija podataka.....	17
9.6	Prilagođavanje.....	18

9.6.1 Sezonsko prilago avanje 18

1 Uvod u statistički proces i njegove rezultate

1.1 Namjena i periodika statističkog istraživanja

Podaci o prometu u distributivnoj trgovini dobiveni su iz statističkog istraživanja Tromjese ni izvještaj distributivne trgovine za pravne osobe (obrazac K KPS TRG 02). Ovim istraživanjem prikupljaju se podaci o prometu distributivne trgovine s ciljem izračuna indeksa prometa distributivne trgovine za Federaciju Bosne i Hercegovine. Svrha provođenja statističkog istraživanja jeste da se dobiju kratkoročni pokazatelji razvoja privrede i pokazatelji za kompilaciju nacionalnih računa.

1.2 Pravni osnov

Istraživanje distributivne trgovine provodi se na osnovu Zakona o statistici u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj 63/03 i 9/09), Programa provođenja statističkih istraživanja od interesa za Federaciju BiH za period 2013 - 2016 i Plana provođenja statističkih istraživanja od interesa za Federaciju BiH za 2016. Metodologija istraživanja je usaglašena sa Eurostat-ovim propisima i temelji se na Uredbi Vijeća EZ-a o kratkoročnim poslovnim statistikama br.1165/98 (Aneks D), 1158/05, 1503/06 i 1893/06.

1.3 Statistička jedinica

Statističke jedinice su poslovni subjekti - pravna lica s glavnom djelatnošću u području G – Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala prema KD BiH 2010. Istraživanjem su obuhvaćena aktivna pravna lica sa godišnjim prihodima većim od 100.000 KM. Podaci se prikupljaju na nivou poslovnog subjekta. Istraživanje uključuje i specijalnu listu jedinica po vrsti djelatnosti tj. obuhvaćeni su i oni poslovni subjekti čija je glavna djelatnost izvan trgovine, ali imaju poslovne jedinice koje obavljaju djelatnost trgovine. Poslovni subjekti – fizička lica (obrtnici) nisu obuhvaćeni ovim istraživanjem.

1.4 Korištene klasifikacije

U statističkom istraživanju distributivne trgovine koristi se Klasifikacija djelatnosti Bosne i Hercegovine – KD BiH 2010, koja je u potpunosti usklađena sa Evropskom klasifikacijom ekonomskih djelatnosti NACE Rev. 2.

1.5 Izvještajna jedinica

Izvještajne jedinice su uzorkom odabrani poslovni subjekti koji su prema glavnoj djelatnosti registrovani u području G - Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala (KD BiH 2010). Također, jedinice izvještavanja su i posebno odabrani poslovni subjekti registrovani izvan područja G (specijalna lista po vrsti djelatnosti).

1.6 Pokrivenost i obuhvat

Istraživanje se provodi na bazi uzorka koji je izabran iz Statističkog poslovnog registra Federalnog zavoda za statistiku. Okvir za kreiranje uzorka sadrži aktivne poslovne subjekte, prema glavnoj djelatnosti registrirani u području G – Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala prema KD BiH 2010. Ovim istraživanjem u potpunosti su obuhvaćeni svi poslovni subjekti, čiji je godišnji prihod iznad 4.000.000 KM i više i broj zaposlenih iznad 20. Ostali subjekti su u uzorak izabrani metodom slučajnog stratificiranog uzorka. Prilikom kreiranja uzorka iz posebnog okvira su isključeni subjekti čiji je godišnji finansijski prihod ispod 100.000 KM (out off). U uzorak je uključeno 1482 poslovna subjekta. Također, istraživanje uključuje određeni broj subjekata sa specijalne liste jedinica po vrsti djelatnosti, tj. 28 poslovnih subjekata. Preduzetnici nisu uključeni u ovo istraživanje.

1.7 Statistički koncepti i definicije

Statističke varijable istraživanja Tronjese su izvještaj distributivne trgovine (K KPS TRG 02) su: promet (varijabla 120) i cijene (varijabla 310). Podaci o broju zaposlenih, obrađenim radnim satima, plaćama i naknadama su u nadležnosti Odsjeka za statistiku tržišta rada.

Trgovina predstavlja skup aktivnosti prodaje robe i/ili pružanja usluga u cilju ostvarivanja dobiti ili nekog drugog društveno-ekonomskog cilja.

Promet obuhvata vrijednost svih prodatih roba i usluga na tržištu u Tronjeseju bez obzira na to da li je naplaćen i nezavisno od toga od koje djelatnosti je ostvaren. Iz prometa se isključuje porez na dodanu vrijednost (PDV), prodaja osnovnih sredstava, te drugi vanredni i finansijski prihodi.

Distributivna trgovina uključuje sve oblike trgovinskih aktivnosti, od nabavke robe od proizvođača do isporuke robe krajnjem potrošaču na domaćem tržištu. Ona obuhvata: trgovinu na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikala (oblast 45); trgovinu na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima (46); trgovinu na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima (oblast 47).

PDV je indirektni porez na potrošnju, koji se naplaćuje pri svakoj određenoj fazi u proizvodnom i distribucijskom lancu. Obuhvata porez na dodanu vrijednost obračunat kupcu.

2 Relevantnost

2.1 Korisnici podataka statističkog istraživanja

Rezultati istraživanja se objavljuju tromjesečno. Saopćenje distributivne trgovine korisnicima je dostupno na web stranici Federalnog zavoda za statistiku, link: <http://fzs.ba/index.php/publikacije/saopcenjapriopcenja/trgovina-i-ostale-usluge/> u PDF formatu, kao i u MS excel formatu i to prema unaprijed utvrđenom Kalendaru objavljivanja statističkih podataka za 2015. godinu. Princip je da svi korisnici imaju jednak pristup statističkim podacima.

2.1.1 Ključni korisnici podataka iz statističkog istraživanja

Ključni korisnici podataka distributivne trgovine su poslovni subjekti, finansijske institucije, analitičari, mediji, opća javnost i drugi. Interno se ovi podaci koriste za kompilaciju bruto domaćeg proizvoda.

2.1.2 Procjena korisničkih potreba

Analiza procjene korisničkih potreba nije urađena.

2.1.3 Mjerenje percepcija i zadovoljstva korisnika

Istraživanje o zadovoljstvu korisnika je urađeno na nivou Federalnog zavoda za statistiku. Istraživanje je sprovedeno u julu 2016. godine. Istraživanje je provedeno za sve oblasti, što uključuje i distributivnu trgovinu. Rezultate je moguće pronaći na web stranici Federalnog zavoda za statistiku. Odsjek za publicistiku prati i evidentira broj zaprimljenih zahtjeva prema vrsti zahtjeva, oblasti na koju se odnosi, raspoloživosti i složenosti zahtjeva, uključujući i zahtjeve koji se odnose na Unutrašnju trgovinu.

2.2 Kompletnost podataka

2.2.1 Stopa kompletosti podataka (R1)

Metodologija istraživanja se temelji na Uredbi Vijeća o kratkoročnim poslovnim statistikama (EC No. 1165/98 (Annex D), 1158/05, 1503/06 i 1893/06). Varijable distributivne trgovine koje zahtjeva STS regulativa za kratkoročne statistike su promet (120), broj zaposlenih (210), plate i naknade (230), odrađeni sati rada (220), cijene (310).

$$R1_u = \frac{4}{5} = 0,80 = 80\%$$

U skladu s ovim, vrijednost indikatora Stopa kompletosti (R1) je 80%, varijabla cijene (310) je u fazi razvoja.

3 Tačnost i pouzdanost procjene

3.1 Greške uzorkovanja

Greške uzorkovanja se javljaju kod istraživanja koja se temelje na slučajnom uzorku, i nastaju kao posljedica činjenice da se u istraživanju ne posmatra cijela populacija, već samo dio te populacije tj. uzorak. Najvažniji statistički pokazatelji reprezentativnosti i tačnosti uzorka su Standardna devijacija i Koeficijent varijacije.

3.1.1 Koeficijent varijacije (A1)

Za statistiku distributivne trgovine razrađena se Koeficijent varijacije, ali se isti ne objavljuje.

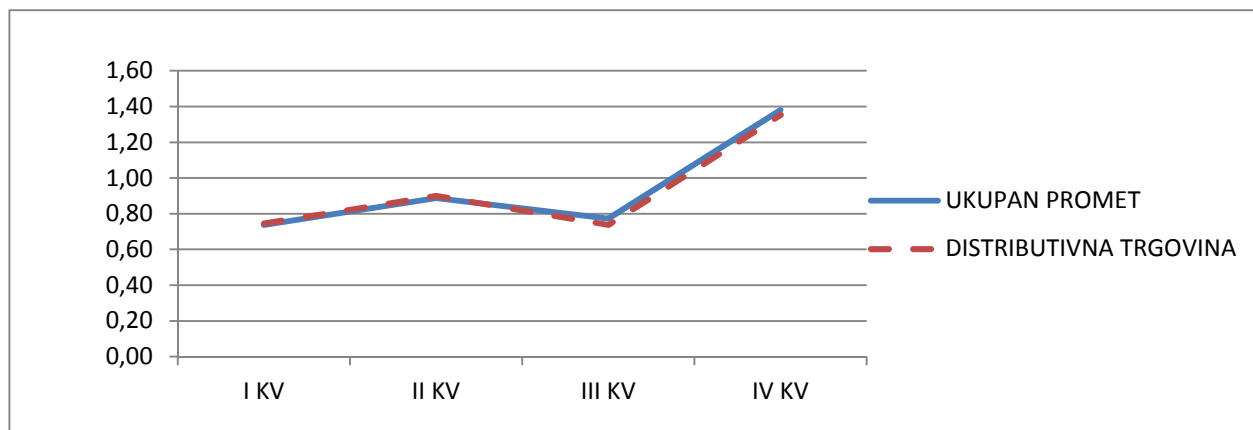
Tabela 1. CV% za procjene totala ukupnog prometa, po kvartalima za 2015. godinu

UKUPAN PROMET	I KV	II KV	III KV	IV KV
prvi rezultati	0,78	0,93	0,78	1,38
korekcija	0,74	0,89	0,77	1,38
konačni rezultati	0,74	0,89	0,77	1,38

Tabela 1. CV% za procjene totala distributivne trgovine, po kvartalima za 2015. godinu

DISTRIBUTIVNA TRGOVINA	I KV	II KV	III KV	IV KV
prvi rezultati	0,79	0,94	0,75	1,35
korekcija	0,75	0,90	0,74	1,35
konačni rezultati	0,75	0,90	0,74	1,35

Grafik br. 1 - CV% za procjene ukupnog prometa i prometa distributivne trgovine, po kvartalima za 2015. godinu

3.1.2 Aktivnosti za smanjenje grešaka uzorkovanja

-

3.2 Neuzora ke greške

3.2.1 Greške obuhvata

Greške obuhvata nastaju kao razlika između ciljane populacije i populacije obuhvaćene okvirom. U skladu s ovim moguće su tri greške obuhvata:

- Prekomjerni obuhvat
- Dupliciranje – udio zajedničkih jedinica
- Nedovoljan obuhvat

3.2.1.1 Stopa prekomjernog obuhvata (A2)

Tabela br. 3 prikazuje stopu broja jedinica u uzorku koje ne pripadaju ciljanoj populaciji u odnosu na ukupan broj jedinica u uzorku. Razlozi za pojavu prekomjernog obuhvata su: druga djelatnost, promjena djelatnosti, stečaj, likvidacija i prestanak rada poslovnog subjekta u toku kalendarske godine. Razlika u stopi prekomjernog obuhvata na početku i kraju godine iznosi 1,1%. Za statistiku distributivne trgovine se ne računa ponderisani prekomjerni obuhvat.

Tabela br.3 Vrijednost pokazatelja prekomjernog obuhvata za 2015. godinu po kvartalima

Kvartal	I	II	III	IV	prosjeak
A2 %	5,4	5,9	6,2	6,5	6,0

3.2.1.2 Udio zajedničkih jedinica (A3)

Za ovo istraživanje se ne koriste administrativni izvori. Podaci se dobijaju isključivo na osnovu provedenog istraživanja.

3.2.1.3 Greške nedovoljnog obuhvata

Greška nedovoljnog obuhvata javlja se u slučaju kada poslovni subjekt koji bi po definiciji trebao biti uključeni, nije uključeni u okvir. Za statistiku distributivne trgovine nije uračunavana analiza greški nedovoljnog obuhvata.

3.2.1.4 Mjere za smanjenje grešaka obuhvata

Trenutne mjere na smanjenju grešaka obuhvata su redovno dostavljanje povratnih informacija iz istraživanja Statističkom poslovnom registru s ciljem ažuriranja šifre djelatnosti, statusa aktivnosti i drugih bitnih informacija o poslovnim subjektima.

3.2.2 Greške mjerenja

Greške mjerenja nastaju prilikom prikupljanja podataka i dovode do greške u kojoj se zabilježene vrijednosti razlikuju od stvarnih vrijednosti.

3.2.2.1 Razlozi za nastanak grešaka mjerenja

Najčešći i razlozi za navedene greške su: nepažnja, nedovoljna stručnost i nerazumijevanje upitnika osobe koja popunjava izvještaj.

3.2.2.2 Mjere za smanjenje broja grešaka

Obrazac i uputstva su dovoljno jasni i ne traže previše podataka. Najčešće korištena mjera u smanjenju grešaka jeste komunikacija s izvještajnim jedinicama s ciljem dodatnih objašnjenja, ispravke podataka i time sprječavanje ponavljanja greški u budućnosti. Također, mjera za smanjenje broja grešaka jeste u dodatnom pojednostavljenju obrasca.

3.2.2.3 Stopa editovanja/uređivanja podataka (A9)

Za sada ne postoji sistem evidencije ispravki koja bi omogućila mjerenje stope editovanja.

3.2.3 Greške neodgovora

Greška neodgovora je razlika između prikupljenih podataka i onih koji bi bili izraženi da ne postoje nedostajajuće vrijednosti. Dvije su vrste neodgovora: neodgovor izvještajne jedinice i neodgovor varijable.

3.2.3.1 Stopa neodgovora izvještajne jedinice (A4)

Neodgovor izvještajne jedinice podrazumijeva da je izvještajna jedinica u potpunosti odbila dostaviti izvještaj ili nije ostvaren kontakt s izvještajnom jedinicom. Stopa neodgovora za statističko istraživanje je 2,2%.

3.2.3.2 Stopa neodgovora varijabli (A5)

Ne postoji evidencija o neodgovoru varijabli. Ako se utvrdi postojanje nepotpunih izvještaja, jedinica se odmah kontaktira s ciljem dopune podataka.

3.2.3.3 Postupci u slučaju neodgovora

Ukoliko izvještajna jedinica i nakon ponovnog kontaktiranja i podsjetanja na obavezu dostavljanja izvještaja isti ne dostavi, vrši se ili imputacija ili korekcija pondera. Imputacija nedostajućih podataka se bazira se na historijskim podacima. U zavisnosti od dostupnosti historijskih podataka (prethodno tromjesečje je, isto tromjesečje je prethodne godine) određuje se metod imputacije. Za poslovne subjekte kod kojih nije izvršena imputacija podataka neophodno je izvršiti korekciju inicijalnih pondera za stratum kojem poslovni subjekat pripada.

3.2.3.4 Postupci za smanjenje stope neodgovora

Ponovno kontaktiranje izvještajne jedinice putem e-maila i telefona, slanje urgencija putem pošte, pokretanje prekršajnih postupaka.

3.2.4 Imputacija

3.2.4.1 Stopa imputiranih podataka (A7)

Metodološki, imputacija vrijednosti „0“ vrši se u posebnim slučajevima kao što su pogrešna djelatnost, stečaj, likvidacija i mirovanje. Na kraju 2015. godine evidentirano je ukupno 11 imputacija, tj. stopa imputiranih podataka A7=0,2%.

3.2.5 Revizije

Revizija je razlika između kasnije i ranije procjene ključnih varijabli. Obavljaju se dvije redovne revizije:

- Prva redovna revizija podataka podrazumijeva da se pri publikovanju podataka za tekuće tromjesečje revidiraju objavljeni podaci za prethodno tromjesečje (t-1) u skladu sa informacijama dostavljenim od strane izvještajne jedinice.
- Druga redovna revizija je godišnja revizija prethodno publikovanih podataka, koja obuhvata sve nastale promjene podataka dostavljene nakon prve revizije, kako bi se osigurala tačnost objavljenih podataka.

3.2.5.1 Prosječna veličina revizije (A6)

Nije urađena analiza.

4 Pravovremenost i ta nost objave

4.1 Pravovremenost objave

4.1.1 Pravovremenost prvih rezultata (TP1)

Tabela br.4 Pravovremenost prvih rezultata istraživanja Tromjese ni izvještaj distributivne trgovine za 2015.godinu

Referentni period	I	II	III	IV
Datum objave	25.maj	25.avg	26.nov	25.feb
Broj dana (t+)	55	56	57	56

Prosje an broj dana potreban da se objave prvi rezultati je 56.

4.1.2 Pravovremenost kona nih rezultata (TP2)

Vremenski razmak izme u kraja referentnog perioda na koji se objavljeni rezultati odnose i datuma objave kona nih rezultata. Kona ni rezultati za 2015. godinu se objavljuju 30. juna 2016. godine.

Tabela br.5 Pravovremenost kona nih rezultata istraživanja Tromjese ni izvještaj distributivne trgovine za 2015.godinu

Referentni period	I	II	III	IV
Datum objave	30.jun	30.jun	30.jun	30.jun
Broj dana (t+)	457	366	274	182

4.2 Ta nost objave

4.2.1 Ta nost objave (TP3)

Nije bilo kašnjenja u objavi rezultata. Svi podaci su objavljeni prema Kalendaru objavljivanja statisti kih podataka za 2015.godinu. Ta nost objave TP3 = 100%.

5 Usklađenost i uporedivost

5.1 Usklađenost

5.1.1 Skladnost s rezultatima iz referentnog istraživanja (CH1)

Referentno istraživanje je Mjesečni izvještaj trgovine na malo (obrazac M KPS TRG 01). Skladnost sa podacima iz referentnog istraživanja iznosi 0,02 i izražava se prema formuli $CC3 = \frac{x-y}{y}$, gdje je x – vrijednost ukupnog prometa za oblast 47 – Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima iz posmatranog istraživanja distributivne trgovine, a y je vrijednost ukupnog prometa za oblast 47 iz referentnog istraživanja trgovine na malo. Podaci trgovine na malo dobiveni iz statističkog istraživanja distributivne trgovine su za 2% veći od podataka koji se odnose na trgovinu na malo iz statističkog istraživanja Mjesečni izvještaj trgovine na malo. Nije bilo većeg odstupanja s referentnim podacima.

5.2 Uporedivost

5.2.1 Nepodudarnost uporedivih statistika (CC1)

Nije primjenjivo za statistiku distributivne trgovine.

5.2.2 Dužina uporedivih vremenskih serija (CC2)

Istraživanje distributivne trgovine provodi se od 2002. godine. Kako bi se izbjegao prekid raspoložive vremenske serije podataka, kao posljedica metodoloških promjena (obuhvat, dizajn uzorka, metode procjene), te zadržala dosljednost i kontinuitet bilo je neophodno izvršiti prerađivanje i historijske serije podataka. Prerađivanje i historijske serije podataka za distributivnu trgovinu urađeno je za period 2006-2012 godina primjenom metode uparivanja uzoraka ("match sampling"). Vremenska serija distributivne trgovine je u skladu sa ovim uporediva za period od prvog tromjesečja 2006. godine, tj. za 10 godina dužina uporedivih vremenskih serija je 40 tromjesečja.

5.2.3 Prekidi u vremenskim serijama

Istraživanje je od 2013. godine usklađeno s Uredbom Vijeća o kratkoročnim poslovnim statistikama (EC No. 1165/98 (Annex D), 1158/05, 1503/06 i 1893/06). Napravljen je prekid serije od 2006. godine. Za period prije 2006. godine nije urađeno povezivanje serije.

5.3 Geografska uporedivost

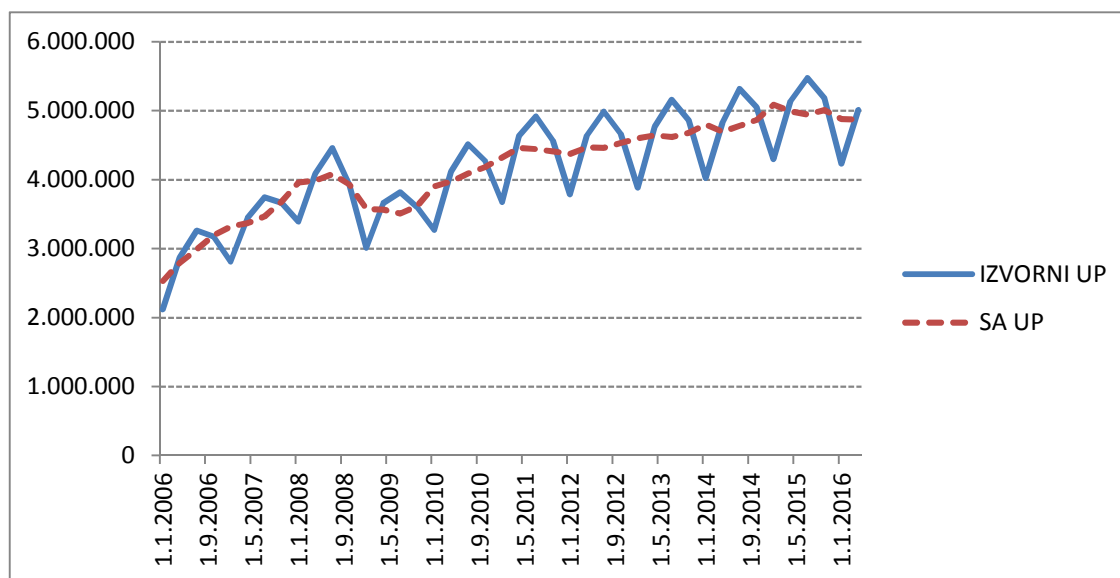
5.3.1 Uporedivost sa ostalim članicama evropskog statističkog sistema

Nije primjenjivo za statistiku distributivne trgovine.

5.4 Desezoniranje

Sezonsko i kalendarsko prilagođavanje vrši se u aplikaciji Demetra (verzija 2.2) metodom TRAMO SEATS na seriji tromjesečnih podataka od 2006. godine. Lančani indeksi prezentiraju se u desezoniranom obliku indeksa (SA), a godišnji indeksi se prezentiraju u kalendarski prilagođenom obliku indeksa (WDA).

Grafikon br. 2 Izvorne neprilago ene i sezonski prilago ene vrijednosti ukupnog prometa

6 Dostupnost i razumljivost, diseminacijski format

6.1 Saopćenja u kojima se objavljuju podaci.

Saopćenja distributivne trgovine za Federaciju BiH objavljuju se u tromjesečnoj periodici u skladu s unaprijed utvrđenim kalendarom. Saopćenjima je moguće pristupiti preko web linka: <http://fzs.ba/index.php/publikacije/saopcenjapriopcenja/trgovina-i-ostale-usluge/>.

6.2 Publikacije u kojima se objavljuju podaci:

- „Mjesečni statistički pregled FBiH“ - <http://fzs.ba/index.php/publikacije/mjesečni-bilteni/>

- „Statistički godišnjak/ljetopis FBiH“. - <http://fzs.ba/index.php/publikacije/statisticki-godisnjakiljetopisi/>

Podaci su dostupni samo za nivo Federacije BiH, a za niže nivoe (kantoni, općine) nisu dostupni.

6.3 On – line baze podataka

Ne postoji on – line baza podataka

6.4 Pristup mikropodacima

Nisu dostupni mikropodaci.

6.5 Dostupnost metodološke dokumentacije

- Metodološko uputstvo - Indeks prometa distributivne trgovine - MD 27

<http://www.bhas.ba/metodoloskidokumenti/MD%20DT%20bos.pdf>

- Metodološki okvir za razvoj kratkoročnih poslovnih statistika u BiH - MD 20

http://www.bhas.ba/metodoloskidokumenti/STS_2012-001_01-bh.pdf

6.6 Mjere za poboljšanje razumljivosti diseminiranih rezultata

-

6.7 Korištenje (konsultovanje) setova podataka (AC1)

Ne raspoložemo podacima.

6.8 Meta podaci konsultacije (AC2)

Meta podaci su u procesu izrade, tako da se ovaj indikator ne može izračunati.

6.9 Stopa kompletnosti meta podataka (AC3)

Od ukupnog broja (85) meta data elemenata sadržanih u SIMS (Single Integrated Metadata Structure) za statistiku distributivne trgovine osigurano je 69 elemenata. Stopa kompletnosti metapodataka (AC3) iznosi 81,2%.

7 Troškovi i opterećenost izvještajnih jedinica

7.1 Troškovi provođenja statističkog istraživanja

Nije izvršen poseban obračun troškova za statističko istraživanje distributivne trgovine.

7.2 Opterećenost izvještajnih jedinica

Nije urađena analiza opterećenosti izvještajnih jedinica.

7.3 Mjere za smanjivanje troškova i opterećenosti

Uvedena je praksa dostavljanja statističkog izvještaja K KPS TRG 02 mailom Federalnom zavodu za statistiku s ciljem smanjenja troškova poštanskih usluga i uštede vremena.

8 Povjerljivost

8.1 Povjerljivost - politika

Povjerljivost statističkih podataka je regulisana i zahtijevana Zakonom o statistici Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj 63/03 i 9/09), i to u dijelu V – Upotreba, povjerljivost i zaštita podataka. Tako se u članu 37. Zakona o statistici u Federaciji BiH navodi da "Tokom prikupljanja, obrade i distribucije statističkih podataka Federalni zavod i drugi zakonom ovlašteni organi i ustanove, poduzeće i sve neophodne mjere organizacione, regulatorne, upravne i tehničke prirode koje su potrebne da se zaštiti povjerljivost podataka od nedozvoljenog pristupa, objavljivanja i korištenja u druge svrhe". U članu 38. istog Zakona kaže se "Lica koja imaju pristup povjerljivim podacima moraju se pridržavati odredbi ovog zakona i nakon prestanka radnog odnosa". Federalni zavod za statistiku publikuje statističke podatke u skladu sa statističkim nacelima Kodeksa prakse Evropske statistike, a posebno sa nacelima statističke povjerljivosti.

8.2 Povjerljivost – postupanje s podacima

Podaci se objavljuju na agregiranom nivou. Individualni podaci predstavljaju službenu tajnu. Na osnovu člana 39. Zakona „U svrhe obavljanja naučno-istraživačke djelatnosti, Federalni zavod i ovlašteni organi za poslove statistike mogu, na osnovu pisanog zahtjeva, davati individualne podatke, bez da se iz tih podataka može direktno ili indirektno prepoznati individualna izvještajna jedinica. O korištenju statističkih podataka iz stava 1. ovog člana sklapa se poseban ugovor na osnovu kojeg se korisnik obavezuje, pod materijalnom i krivičnom odgovornošću, da će statističke podatke koristiti samo u svrhu koja je navedena u zahtjevu, da ih neće dati na uvid i korištenje neovlaštenim licima te da će ih nakon upotrebe uništiti. Federalni zavod i ovlašteni organi za poslove statistike vode evidenciju o korisnicima iz stava 2. ovog člana i svrhu za koju su statistički podaci dati na raspolaganje.“ Na osnovu člana 41. Zakona „Dostavljanje podataka izmeđ u Federalnog zavoda i Agencije ne podliježe ograničenjima u vezi s povjerljivošću u podataka ukoliko je taj proces neophodan za izradu, unapređenje i kvalitet koji statistički podaci za Bosnu i Hercegovinu moraju zadovoljiti.“

9 Statisti ka obrada

9.1 Izvor podataka

Statisti ko istraživanje Tromjese ni izvještaj distributivne trgovine zasniva se na izvještajnoj metodi. Podaci se prikupljaju direktno od izvještajnih jedinica, na osnovu dostupnih knjigovodstvenih evidencija. Istraživanje se zasniva na uzorku koji je izabran iz Statisti kog poslovnog registra (SPR), stanje na dan 31.12. Istraživanje se provodi kombinovanom metodom punog obuhvata i slu ajnog stratificiranog uzorka. Da bi se osigurala reprezentativnost uzorka i smanjile uzora ke greške vrši se stratifikacija ciljne populacije. Stratifikacije je proces kreiranja manjih grupa tj. stratumu. Stratumi su unutar sebe homogeni, a izme u sebe heterogeni. Osnovni kriteriji stratifikovanja su glavna djelatnost poslovnog subjekta i godišnji finansijski prihod. Kao pomo na stratifikaciona varijabla koristi se broj zaposlenih. Ovim istraživanjem u potpunosti su obuhva eni svi poslovni subjekti, iji je godišnji prihod iznad 4.000.000 KM i više i broj zaposlenih ve i od 20. Ostali subjekti izabrani su metodom slu ajnog stratificiranog uzorka. Iz po etnog okvira isklju eni su svi subjekti iji je godišnji finansijski prihod manji od 100.000 KM (cut off). Uzorak sadži 1482 poslovna subjekata ija je glavna djelatnost trgovina i 28 odabranih jedinica po vrsti djelatnosti, tako da ukupan uzorak sadži 1510 poslovnih subjekata.

9.2 U estalost prikupljanja podataka

Podaci za ovo statisti ko istraživanje se prikupljaju tromjese no.

9.3 Prikupljanje podataka

Podaci se prikupljaju izvještajnom metodom, putem obrasca K KPS TRG 02. Istraživanje provodi Federalni zavod za statistiku preko devet kantonalnih službi za statistiku i Zavoda za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo. Po etkom godine, Federalni zavod za statistiku dostavlja statisti ki instrumentarij kantonalnim službama, koje dostavljaju obrasce, uputstva i popratne dopise izvještajnim jedinicama iz uzorka (adresara). Izvještajne jedinice dostavljaju dva primjerka popunjenog izvještaja do 15. u mjesecu po završetku posmatranog tromjese ja. Izvještaji se prikupljaju u kantonalnim službama i Zavodu za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo i dostavljaju do 25. u mjesecu po završetku posmatranog tromjese ja. Federalni zavod za statistiku vrši unos, logi ke i ra unske kontrole podataka za sve kantone osim za Kanton Sarajevo. Podaci za Kanton Sarajevo preuzimaju se od Zavoda za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo u elektronskoj formi (access formatu). Nakon toga se nastavlja sa fazom editovanja, obrade, analize i objave podataka. Rok završetka obrade je 50 dana, a rok objave 55 dana nakon završetka posmatranog tromjese ja.

9.4 Validacija podataka

Vrši se kontrola nelogi nosti, outliera, identifikacija odgovora i obuhvata s ciljem poboljšanja kvaliteta podataka. Kontrola nelogi nosti podrazumijeva velika odstupanja u odnosu na prethodne periode (veliki rast ili pad prometa +50%). Podatak se provjerava i vrši ispravka u slu ajnu greške ili se bilježi napomena sa razlogom odstupanja. Redovno se evidentira broj pozitivnih odgovora u odnosu na uzorak, neodgovor, imputacija, djelatnost izvještajne jedinice, promjene djelatnosti, prestanak poslovanja. Ovakva analiza je neophodna za poduzimanje budu ih koraka (imputacija, korekcija pondera i sl.)

9.5 Kompilacija podataka

Istraživanje se provodi na bazi uzorka. Na osnovu mikro podataka o prometu izvještajnih jedinica i njihovim agregiranjem na nivou stratumu djelatnosti KD BiH 2010 izra unava se ukupan promet. Agregiranje prometa na više nivoe djelatnosti (grana, oblast) se vrši prije kompilacije indeksa. Podaci o prometu na nivou poslovnog subjekta ponderisani su ponderima izra unatim po stratumima uzorka. Inicijalni ponder za jedinice istog stratumu jednak je koli niku broja jedinica u stratumu i broja jedinica u uzorku. Prvobitni ponderi su korigovani za neodgovor.

Da bi se dobila vrijednost procijenjenih totala poslovnih subjekata po stratumima, za kona nu korekciju koristi se ratio estimator (odnos izme u administrativnog finansijskog podatka i procijenjenog finansijskog podatka). Ukupna procjena prometa na nivou svake jedinice (i) jednaka je

proizvodu prikupljenog prometa (y_i) za tu jedinicu, pondera te jedinice (w_i) i ratio estimatora (rh) za stratum kojem pripada ta jedinica. Proces kompilacije indeksa se sastoji od sljedećih faza:

1. Izrađuju se totali prometa distributivne trgovine na nivou stratumata djelatnosti KD BiH 2010 za Federaciju BiH,

2. Totali prometa na nivou stratumata sabiraju se i agregiraju za nivo djelatnosti (grana, oblast ili područje)

3. Izrađuju se tromjesečni indeksi:

- bazni indeks, koji nik prometa tekućeg perioda i prometa ostvarenog u baznoj godini

- lančani indeks, koji nik tekućeg perioda i prethodnog perioda tekuće godine

- godišnji indeksi, koji nik tekućeg perioda tekuće godine i istog perioda prethodne godine

Objavljuju se i stope rasta (tromjesečne i godišnje) koje predstavljaju procentualne promjene nivoa prometa tekućeg perioda u odnosu na prethodni period.

Podaci o prometu se objavljuju u obliku prilagođenih i izvornih neprilagođenih nominalnih indeksa.

9.6 Prilagođavanje

Sezonsko i kalendarsko prilagođavanje vrši se u softveru Demetra (verzija 2.2) metodom TRAMO SEATS na seriji tromjesečnih podataka od januara 2006. godine. Postupak prilagođavanja se vrši na tromjesečnim serijama nominalnih vrijednosti prometa. Lančani indeksi prezentiraju se u desezoniranom obliku indeksa (SA), a godišnji indeksi se prezentiraju u kalendarski prilagođenom obliku indeksa (VDA).

9.6.1 Sezonsko prilagođavanje

Kalendarsko i sezonsko prilagođavanje se provodi od 2015. godine, na tromjesečnoj seriji podataka od januara 2006. godine.